

1 Co w praktyce oznacza termin prawny „władza rodzicielska”? Jakie prawa i obowiązki ma osoba sprawująca władzę rodzicielską?

Jeżeli chodzi o terminologię, w Luksemburgu mówi się raczej o „władzy rodzicielskiej” niż „odpowiedzialności rodzicielskiej”. Koncepcja ta obejmuje wszystkie prawa i obowiązki, które z mocy prawa przysługują rodzicom w odniesieniu do osoby i majątku ich małoletnich dzieci pozostających na ich utrzymaniu i umożliwiają im wypełnianie swoich obowiązków w zakresie ochrony, wychowania i utrzymania dzieci.

Oboje rodzice wykonują władzę rodzicielską, aby chronić bezpieczeństwo swoich dzieci, ich zdrowie i moralność, zagwarantować im wychowanie i umożliwić rozwój, zapewniając przy tym należy im szacunek. Rodzice mają prawo i obowiązek nadzoru nad utrzymaniem i wychowaniem dziecka. Władza rodzicielska nie jest bezwzględnym i uznaniowym prawem rodziców – – powinna być wykonywana dla dobra dziecka.

2 Kto z reguły sprawuje władzę rodzicielską nad dzieckiem?

Jeżeli ustalono, że dziecko pochodzi od obojga rodziców, co do zasady wykonują oni władzę rodzicielską wspólnie, bez względu na to, czy są małżeństwem, żyją w zarejestrowanym związku partnerskim, pozostają w separacji czy też są rozwiedzeni. Jeżeli nie ustalono pochodzenia dziecka od jednego z rodziców lub jeżeli jedno z rodziców zmarło, jest nieobecne lub nie jest w stanie wyrazić swojej woli, drugie z rodziców samodzielnie wykonuje władzę rodzicielską.

3 Jeżeli rodzice nie są w stanie lub nie chcą sprawować władzy rodzicielskiej nad dzieckiem, czy można wyznaczyć inną osobę w ich zastępstwie?

Jeśli rodzice nie żyją lub nie są w stanie zająć się swoimi dziećmi, należy ustanowić opiekuna (*tuteur*). Opiekuna może wskazać ostatnie żyjące z rodziców. Jeżeli opiekun nie został wskazany, zostaje wyznaczony na formalnym spotkaniu rodziny (przez tzw. radę rodzinną – *conseil de famille*) lub, w przypadku braku takiej rady, przez sędziego ds. rodzinnych (*juge aux affaires familiales*).

4 Jak rozwiązana jest kwestia przyszłej władzy rodzicielskiej w przypadku rozwodu lub separacji rodziców?

Co do zasady separacja lub rozwód rodziców nie wpływają na ustalenia dotyczące wykonywania władzy rodzicielskiej, którą w dalszym ciągu wykonują oboje rodzice. Po separacji rodzice muszą w dalszym ciągu uzgadniać ze sobą wszelkie istotne decyzje dotyczące życia dziecka. W stosunku do osób trzecich działających w dobrej wierze uznaje się, że każde z rodziców działa w porozumieniu z drugim z rodziców, kiedy samodzielnie dokonuje zwykłych czynności w ramach przysługującej mu władzy rodzicielskiej względem dziecka.

Sąd może powierzyć wykonywanie władzy rodzicielskiej tylko jednemu z rodziców wyłącznie wtedy, gdy przemawia za tym dobro dziecka. Wówczas to z rodziców, które wyznaczono do wykonywania władzy rodzicielskiej, samodzielnie podejmuje decyzje dotyczące osoby dziecka. Drugie z rodziców zachowuje jednak prawo do bycia informowanym i do śledzenia tego, jak dziecko jest utrzymywane i wychowywane. Ma również prawo do odwiedzania dziecka i do odwiedzin przez dziecko, chyba że przemawiają przeciw temu istotne powody.

W wyjątkowych sytuacjach sąd może postanowić o przyznaniu pieczy nad dzieckiem osobie trzeciej, która będzie wykonywała nad nim władzę rodzicielską. Jeżeli piecza nad dzieckiem została przyznana osobie trzeciej za zgodą rodziców, rodzice w dalszym ciągu wykonują władzę rodzicielską. Osoba sprawująca pieczę nad dzieckiem przeprowadza jednak wszystkie zwykłe czynności dotyczące nadzoru nad dzieckiem i jego wychowania. Sąd może postanowić o tymczasowym przyznaniu pieczy nad dzieckiem osobie trzeciej i wezwać tę osobę do złożenia wniosku o ustanowienie jej opiekunem.

5 Jeżeli rodzice zawarły porozumienie w sprawie władzy rodzicielskiej, jakie formalności należy spełnić, aby było ono prawnie wiążące?

Każde porozumienie między rodzicami w kwestii wykonywania władzy rodzicielskiej jest prawnie wiążące tylko wtedy, gdy zostanie zatwierdzone przez właściwy sąd.

6 Jeśli rodzice nie mogą dojść do porozumienia w sprawie władzy rodzicielskiej, jakie są inne środki rozwiązania sporu bez konieczności oddawania sprawy do sądu?

Rodzice mogą skorzystać z mediacji rodzinnej.

7 Jeśli rodzice udadzą się do sądu, w jakich sprawach dotyczących dziecka może decydować sędzia?

Sędzia ds. rodzinnych może rozstrzygać następujące kwestie:

wnioski dotyczące wykonywania władzy rodzicielskiej, z wyjątkiem wniosków o pozbawienie władzy rodzicielskiej: dotyczy to również porozumień w sprawie wspólnego wykonywania władzy rodzicielskiej przez rodziców, bez względu na to, czy są oni małżeństwem, pozostają w separacji czy też są rozwiedzeni.

Sąd może powierzyć wykonywanie władzy rodzicielskiej tylko jednemu z rodziców wyłącznie wtedy, gdy przemawia za tym dobro dziecka; wykonywanie prawa do odwiedzania dziecka i do odwiedzin przez dziecko przysługującego osobie, której odebrano władzę rodzicielską: sąd może odmówić tego prawa wyłącznie w uzasadnionych przypadkach;

prawo dziecka do kontaktu ze swoimi wstępnymi: sąd może ograniczyć to prawo tylko wtedy, gdy przemawia za tym dobro dziecka. Wówczas sąd określa warunki kontaktu dziecka z krewnym;

prawo do odwiedzania dziecka i do odwiedzin przez dziecko przysługujące innym osobom, bez względu na to, czy są one spokrewnione z dzieckiem: sąd przyznaje te prawa wyłącznie w wyjątkowych okolicznościach;

obowiązek łożenia na utrzymanie i wychowanie dziecka w przypadku wspólnego zamieszkiwania obojga rodziców: w razie separacji rodziców obowiązek ten może przybrać formę świadczenia alimentacyjnego, którego wysokość jest ustalana w zależności od potrzeb dziecka i zdolności każdego z rodziców do łożenia na jego utrzymanie; obowiązek alimentacyjny może trwać po osiągnięciu przez dziecko pełnoletności, jeżeli dziecko nie jest w stanie samodzielnie się utrzymać.

8 Jeśli sąd powierzy wyłączną władzę rodzicielską jednemu z rodziców, czy oznacza to, że rodzic ten może decydować we wszystkich sprawach dotyczących dziecka bez wcześniejszego porozumienia z drugim rodzicem?

Co do zasady separacja lub rozwód rodziców nie wpływają na ustalenia dotyczące wykonywania władzy rodzicielskiej, którą w dalszym ciągu wykonują oboje rodzice. Rodzice muszą w dalszym ciągu uzgadniać ze sobą wszelkie istotne decyzje dotyczące życia dziecka (jego utrzymania, wychowania, kształcenia itd.).

Sąd powierza wykonywanie władzy rodzicielskiej tylko jednemu z rodziców wyłącznie wtedy, gdy przemawia za tym dobro dziecka. Wówczas to z rodziców, które wyznaczono do wykonywania władzy rodzicielskiej, samodzielnie podejmuje decyzje dotyczące osoby dziecka. Drugie z rodziców zachowuje jednak

prawo do bycia informowanym i do śledzenia tego, jak dziecko jest utrzymywane i wychowywane. Ma również prawo do odwiedzania dziecka i do odwiedzin przez dziecko, chyba że przemawiają przeciw temu istotne powody. W razie separacji rodziców każde z nich musi utrzymywać stosunki osobiste z dzieckiem i szanować jego stosunki z drugim z rodziców.

Jeżeli to z rodziców, które pozbawiono władzy rodzicielskiej, uważa, że drugie z rodziców nie wykonuje władzy rodzicielskiej dla dobra dziecka, może wytoczyć powództwo przed właściwy sąd w celu rozstrzygnięcia sporu. W tym przypadku sąd może – o ile zachodzi taka konieczność – nakazać przeniesienie władzy rodzicielskiej lub zmienić ustalenia dotyczące jej wykonywania.

9 Co w praktyce oznacza decyzja sądu o powierzeniu rodzicom wspólnej opieki nad dzieckiem?

Przyjmuje się, że gdy władzę rodzicielską wykonują wspólnie oboje rodzice będący w separacji, z założenia oznacza to istnienie obopólnej zgody i porozumienia w celu zapewnienia stałego i konstruktywnego współdziałania przy podejmowaniu przez rodziców decyzji dotyczących wykonywania władzy rodzicielskiej oraz utrzymania i wychowania dziecka. Sędzia ds. rodzinnych zawsze kieruje się dobrem dziecka.

10 Do jakiego sądu lub organu należy się zwrócić z wnioskiem w sprawie władzy rodzicielskiej? Jakie formalności należy spełnić i jakie dokumenty dołączyć do wniosku?

W celu wszczęcia postępowania przed sędzią ds. rodzinnych należy wnieść stosowny wniosek do sądu okręgowego (*tribunal d'arrondissement*). We wniosku należy podać datę i cel wniosku, imiona i nazwiska oraz adresy stron oraz daty i miejsca ich urodzenia. Jeżeli wnioskodawca nie ma miejsca zamieszkania w Luksemburgu, musi wskazać we wniosku adres do doręczeń na terytorium Luksemburga. Strony nie muszą być reprezentowane przez adwokata. Sekretariat sądu (*greffe*) doręcza stronom wezwanie do stawienia się przed sądem w ciągu 15 dni, chyba że termin ten zostanie przedłużony ze względu na odległość zgodnie z nowym kodeksem postępowania cywilnego (*Nouveau Code de procédure civile*).

W ramach odstępstwa od ogólnej zasady sędzia ds. rodzinnych nie orzeka w przedmiocie wniosku o całkowite lub częściowe pozbawienie władzy rodzicielskiej – sprawy takie są rozpatrywane przez sąd okręgowy rozpoznający sprawy cywilne. Powództwo takie wytacza prokurator przed sąd okręgowy właściwy dla miejsca zamieszkania (*domicile*) lub miejsca pobytu (*résidence*) jednego z rodziców. Jeżeli rodzice nie mają znanego miejsca zamieszkania lub pobytu w kraju, powództwo wytacza się przed sąd właściwy dla okręgu, w którym zamieszkują dzieci. Jeżeli nie wszystkie dzieci zamieszkują w tym samym okręgu, powództwo wytacza się przed sąd okręgowy dla okręgu Luksemburga (a nie dla okręgu Diekirch). Prokurator zleca zbadanie sytuacji rodziny małoletniego i moralności jego rodziców. Rodzice zostają pouczeni o możliwości wniesienia do sądu wszelkich uwag i zastrzeżeń, jakie uznają za stosowne. We wniosku o pozbawienie władzy rodzicielskiej należy przedstawić okoliczności faktyczne i dołączyć do niego dokumenty potwierdzające. Sekretarz sądowy (*greffier*) powiadamia o wniosku rodziców lub wstępnych, przeciwko którym wytoczono powództwo, oraz wzywa ich do stawienia się w sądzie. Nie obowiązuje ich przymus adwokacki. W każdym przypadku sąd może, z urzędu lub na wniosek strony, zastosować wszelkie środki tymczasowe, jakie uzna za stosowne z punktu widzenia wykonywania władzy rodzicielskiej nad dzieckiem. Ponadto sąd może uchylić lub zmienić te środki. Rodzice lub opiekunowie, którzy chcą odzyskać odebrane im prawa, składają wniosek do sądu właściwego dla miejsca zamieszkania lub pobytu osoby, której prawa te zostały powierzone.

11 Jaką procedurę stosuje się w takim przypadku? Czy można zastosować procedurę nadzwyczajną?

Postępowanie przed sędzią ds. rodzinnych wszczynają się przez wniesienie wniosku do sądu okręgowego przez jedno z rodziców lub przez małoletniego zdolnego do samodzielnego osądu zgodnie z art. 1007-50 nowego kodeksu postępowania cywilnego. Strony nie muszą być reprezentowane przez adwokata, chyba że wniosek zostaje złożony w postępowaniu rozwodowym wszczętym z powodu trwałego i zupełnego rozkładu pożycia małżeńskiego lub w postępowaniu w przedmiocie separacji sądowej. Wówczas strony musi reprezentować adwokat uprawniony do występowania przed sądami wyższej instancji (*avocat à la Cour*).

Wniosek należy złożyć na zwykłym papierze do sekretarza właściwego miejscowo sądu okręgowego, tj.:

sądu właściwego dla miejsca zamieszkania rodziny;

jeżeli rodzice zamieszkują osobno, ale wspólnie wykonują władzę rodzicielską – sądu właściwego dla miejsca zamieszkania tego z rodziców, z którym małoletnie dziecko zazwyczaj zamieszkuje, lub – jeżeli władzę rodzicielską sprawuje jedno z rodziców – sądu właściwego dla jego miejsca zamieszkania; w innych przypadkach – sądu właściwego dla miejsca zamieszkania osoby, która nie wytoczyła powództwa.

W przypadku wniosku wspólnego sądem właściwym jest wybrany przez rodziców sąd właściwy dla miejsca zamieszkania jednej ze stron. Więcej szczegółowych informacji znajduje się w art. 1007-2 nowego kodeksu postępowania cywilnego.

Jeżeli wniosek złożono w postępowaniu rozwodowym wszczętym z powodu trwałego i zupełnego rozkładu pożycia małżeńskiego lub w postępowaniu w przedmiocie separacji sądowej, sądem właściwym miejscowo jest sąd właściwy dla miejsca wspólnego zamieszkania małżonków, a w jego braku – miejsca zamieszkania małżonka będącego stroną pozwaną.

Posiedzenia dotyczące wniosków o ustalenie lub zmianę władzy rodzicielskiej oraz praw do odwiedzania dziecka i do odwiedzin przez dziecko odbywają się w ciągu jednego miesiąca od wezwania do stawienia się przed sądem.

Posiedzenia przed sędzią ds. rodzinnych nie są jawne, odbywają się przy drzwiach zamkniętych. Co do zasady sąd orzeka w składzie jednoosobowym, ale jeżeli sprawa jest szczególnie złożona, sędzia może skierować ją do rozpoznania przez skład kilku sędziów. Sędzia ds. rodzinnych rozpatruje również wnioski o zastosowanie środków tymczasowych.

Sędzia ds. rodzinnych osobiście przesłuchuje każdą ze stron i musi podjąć próbę polubownego rozstrzygnięcia sporu. Może zaproponować zastosowanie środka mediacyjnego. Sędzia może zarządzić przeprowadzenie badania sytuacji rodzinnej (*enquête sociale*) lub podjęcie innych czynności wyjaśniających. Orzekając w przedmiocie ustaleń dotyczących wykonywania władzy rodzicielskiej, sędzia ds. rodzinnych może uwzględnić m.in. praktyki stosowane wcześniej przez rodziców, wszelkie osiągnięte dotychczas porozumienia, odczucia wyrażone przez dziecko, zdolności każdego z rodziców do wykonywania swoich obowiązków i poszanowania drugiego z rodziców, a także wyniki przeprowadzonych badań lub czynności wyjaśniających.

W przypadku pozwu o zasądzenie świadczeń alimentacyjnych na rzecz dziecka lub pozwu o tożenie na utrzymanie i wychowanie dziecka sędzia ds. rodzinnych może wezwać strony, a nawet osoby trzecie, do przedstawienia informacji, rachunków lub dokumentów księgowych pozwalających ustalić wysokość dochodów, zadłużenia lub zarobków stron.

Od orzeczenia sędziego ds. rodzinnych można się odwołać w terminie 40 dni. Środek zaskarżenia musi podpisać adwokat.

Jeżeli sędzia ds. rodzinnych rozpoznaje już powództwo co do istoty sprawy i wystąpi absolutna konieczność zastosowania środków tymczasowych (*mesures provisoires*), można wystąpić do sędziego z należycie uzasadnionym wnioskiem o zastosowanie środków tymczasowych w trybie nadzwyczajnego postępowania uproszczonego (*en référé exceptionnel*). Wniosek o zastosowanie środków tymczasowych należy złożyć do sekretarza sądu okręgowego właściwego do rozpoznania istoty sprawy. Strony nie muszą być reprezentowane przez adwokata.

12 Czy można uzyskać pomoc prawną na pokrycie kosztów postępowania?

Osobom, których dochody w świetle prawa luksemburskiego są uznawane za niewystarczające, przysługuje prawo pomocy (*assistance judiciaire*). W tym celu powinny one wypełnić kwestionariusz, który można otrzymać od Centralnej Służby Pomocy Społecznej (*Service central d'assistance sociale*), i przesłać go do właściwego miejscowo dziekana rady adwokackiej (*Bâtonnier de l'Ordre des avocats*), który podejmie decyzję.

Prawo pomocy obejmuje wszystkie koszty wynikające z wniosków, postępowań lub czynności, w odniesieniu do których została przyznana. W szczególności obejmuje opłaty skarbowe i rejestracyjne, honoraria adwokackie, opłaty i koszty czynności wykonywanych przez komornika sądowego, honoraria i koszty notariuszy, wynagrodzenie i koszty biegłych, wynagrodzenie świadków, wynagrodzenie tłumaczy pisemnych i ustnych, opłaty za wydanie zaświadczeń o prawie innego państwa (*certificats de coutume*), koszty przejazdów, opłaty za dokonanie wpisu do rejestrów, opłaty związane z hipoteką i zastawem, a także opłaty za publikację obwieszczeń w prasie, o ile zachodzi taka potrzeba.

13 Czy od decyzji w sprawie władzy rodzicielskiej przysługuje odwołanie?

Od orzeczenia w sprawie władzy rodzicielskiej można się odwołać do Sądu Apelacyjnego. Co do zasady termin do wniesienia środka zaskarżenia wynosi 40 dni. Termin ten wynosi jednak 15 dni w przypadku zażalenia na postanowienie sędziego ds. rodzinnych w przedmiocie zastosowania środków tymczasowych w postępowaniu rozwodowym wszczętym z powodu trwałego i zupełnego rozkładu pożycia małżeńskiego, w postępowaniu w przedmiocie separacji sądowej lub w nadzwyczajnym postępowaniu uproszczonym.

14 W niektórych przypadkach może zachodzić konieczność wystąpienia do sądu lub innego organu o wykonanie decyzji w sprawie władzy rodzicielskiej.

Jaka procedura ma zastosowanie w takim przypadku?

Sędzia ds. rodzinnych, który wydał orzeczenie regulujące harmonogram zamieszkiwania dziecka z każdym z rodziców, lub sędzia ds. rodzinnych, który potwierdził prawo jednego z rodziców lub nawet osoby trzeciej do kontaktów z dzieckiem, może następnie przyjąć środki egzekucyjne służące wykonaniu tego orzeczenia. Sędzia określa charakter tych środków i przyjmuje ustalenia dotyczące ich wdrażania, biorąc pod uwagę dobro dziecka. Sędzia może nałożyć okresową karę pieniężną, aby zabezpieczyć wykonanie orzeczenia.

Prawo luksemburskie przewiduje kilka sposobów wykonania orzeczenia w sprawie władzy rodzicielskiej w razie systematycznej odmowy wykonania orzeczenia.

Po pierwsze, istnieje sankcja cywilna, tj. okresowa kara pieniężna (*astreinte*), nakładana przez sędziego ds. rodzinnych w celu nakłonienia uchylających się rodziców do wywiązania się ze zobowiązań. Powództwo o nałożenie okresowej kary pieniężnej wytacza się przed sąd okręgowy właściwy dla miejsca zamieszkania dziecka.

Jeżeli jedno z rodziców wielokrotnie nie stosuje się do postanowienia sądu w przedmiocie praw do odwiedzania dziecka i do odwiedzin przez dziecko lub naprzemiennego miejsca zamieszkania, sędzia ds. rodzinnych może zaproponować mediację rodzinną. Jeżeli osoba ta w dalszym ciągu nie stosuje się do postanowienia sądu, sędzia może – na wniosek drugiego z rodziców, pokrzywdzonego niezastosowaniem się do postanowienia, przenieść na drugie z rodziców władzę rodzicielską lub prawa do odwiedzania dziecka i do odwiedzin przez dziecko.

Po drugie, przewidziane są sankcje karne za niewykanie dziecka. Prokuratura może wszcząć postępowanie z urzędu lub na podstawie zawiadomienia o popełnieniu przestępstwa złożonego przez ofiarę. Sąd okręgowy orzekający w sprawach karnych nakłada sankcje karne oraz, w stosownych przypadkach, orzeka o wysokości odszkodowania, które ma zostać przyznane ofierze. Strony nie muszą być reprezentowane przez adwokata.

15 Co należy zrobić, aby orzeczenie dotyczące odpowiedzialności rodzicielskiej wydane przez sąd w jednym państwie członkowskim zostało uznane i wykonane w drugim państwie członkowskim?

Zgodnie z rozporządzeniem Rady (WE) nr 2201/2003 z dnia 27 listopada 2003 r. dotyczącym jurysdykcji oraz uznawania i wykonywania orzeczeń w sprawach małżeńskich oraz w sprawach dotyczących odpowiedzialności rodzicielskiej, uchylającym rozporządzenie (WE) nr 1347/2000 (rozporządzenie Bruksela II bis) co do zasady w Luksemburgu uznaje się z mocy prawa każdy wyrok w przedmiocie władzy rodzicielskiej, który wydał sąd innego państwa członkowskiego Unii Europejskiej (z wyjątkiem Danii). Innymi słowy, wyroki takie są uznawane bez potrzeby przeprowadzania specjalnego postępowania. Orzeczenie wydane przez sąd innego państwa członkowskiego Unii Europejskiej w sprawie wykonywania władzy rodzicielskiej nad dzieckiem obu zainteresowanych stron, które jest wykonalne w tym państwie i które zostało doręczone lub ogłoszone, zostanie wykonane w Luksemburgu dopiero po stwierdzeniu jego wykonalności na wniosek którejkolwiek z zainteresowanych stron. Wniosek o stwierdzenie wykonalności należy złożyć do prezesa sądu okręgowego za pośrednictwem adwokata. Od orzeczenia prezesa sądu okręgowego można się odwołać do Sądu Apelacyjnego. Od orzeczenia Sądu Apelacyjnego przysługuje skarga kasacyjna do Sądu Kasacyjnego (*Cour de cassation*).

Należy pamiętać, że pod określonymi warunkami wyroki dotyczące prawa do kontaktów i powrotu dziecka mogą zostać uznane i wykonane bez konieczności podejmowania działań opisanych w poprzednim akapicie.

16 Do którego sądu w danym państwie członkowskim należy się zwrócić, aby wnieść środek zaskarżenia od postanowienia o uznaniu orzeczenia dotyczącego odpowiedzialności rodzicielskiej wydanego przez sąd w innym państwie członkowskim? Jaka rodzaj postępowania ma zastosowanie w takich sytuacjach?

Zgodnie z rozporządzeniem Bruksela II bis każda zainteresowana strona może wystąpić do prezesa sądu okręgowego o wydanie orzeczenia o nieuznaniu orzeczenia dotyczącego władzy rodzicielskiej wydanego przez sąd innego państwa Unii Europejskiej. Stronę musi reprezentować adwokat. Sąd może odmówić uznania orzeczenia jedynie z następujących względów:

byłoby to oczywiście sprzeczne z porządkiem publicznym,

dziecko nie zostało wysłuchane,

prawa pozwanego nie były respektowane,

byłoby to niezgodne z orzeczeniem wydanym w postępowaniu powiązonym.

Każda ze stron może odwołać się od orzeczenia prezesa sądu okręgowego do Sądu Apelacyjnego. Od orzeczenia Sądu Apelacyjnego przysługuje skarga kasacyjna do Sądu Kasacyjnego.

17 Jakie prawo stosuje sąd w postępowaniu w sprawie odpowiedzialności rodzicielskiej w sytuacji, gdy dziecko lub strony nie mieszkają w danym państwie członkowskim lub są obywatelami różnych państw?

Należy odróżnić kwestie związane z prawem właściwym i właściwością sądów. Sądami właściwymi w sprawach dotyczących władzy rodzicielskiej są sądy właściwe dla miejsca zwykłego pobytu dziecka, jak stanowi art. 8 rozporządzenia Bruksela II bis i art. 5 Konwencji haskiej z dnia 19 października 1996 r. o jurysdykcji, prawie właściwym, uznawaniu, wykonywaniu i współpracy w zakresie odpowiedzialności rodzicielskiej oraz środków ochrony dzieci. Kwestia prawa właściwego również została określona w wymienionej konwencji haskiej. Obywatelstwo dziecka jest bez znaczenia. Organami właściwymi do podejmowania działań w celu ochrony osoby dziecka i jego majątku są organy umawiającego się państwa miejsca stałego pobytu dziecka – w Luksemburgu jest to sędzia ds. rodzinnych. Wykonywanie władzy rodzicielskiej podlega prawu państwa miejsca zwykłego pobytu dziecka lub, w przypadku zmiany miejsca zwykłego pobytu dziecka, prawu państwa nowego miejsca zwykłego pobytu.

Dalsze informacje

[L'autorité parentale au Grand-Duché de Luxembourg](#) (Broszura)

[Legilux](#)

Ta strona jest częścią portalu [Twoja Europa](#).

Państwa [opinia](#) na temat przydatności przedstawionych informacji jest dla nas ważna.

This webpage is part of an EU quality network

Ostatnia aktualizacja: 15/12/2020

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwy punkt kontaktowy Europejskiej Sieci Sądowej (EJN). Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. ESS ani Komisja Europejska nie ponoszą odpowiedzialności za wszelkie informacje, dane lub odniesienia zawarte w tym dokumencie.

Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.